

A KÖZÉPFOKÚ MŰVÉSZETI SZAKKÉPZÉS JÖVŐJE

Vitaindító a hazai képző- és iparművészeti,
design- és kreatívipari oktatás megújításáért

**A Jaschik Álmós Művészeti és Kreatívipari Iskolai Alapítvány
(a továbbiakban: Jaschik Alapítvány) helyzetelemzése és javaslatai**

A művészeti szakgimnáziumok és technikumok a hazai kreatívipar utánpótlásának legfontosabb bázisai, mégis az elmúlt évek oktatáspolitikai döntései miatt súlyos helyzetbe kerültek. Ez a dokumentum egyszerre kíván helyzetképet adni és vitát indítani: számba veszi a rendszer legégetőbb problémáit, majd minden problémakörhöz konkrét javaslatokat rendel a döntéshozók, a szakmai szervezetek és az intézmények számára. Meggyőződésünk, hogy a terület jövője csak nyílt, valamennyi érintettet bevonó szakmai párbeszédben alakítható ki – ehhez a párbeszédhez szeretnénk keretet és kiindulópontot adni.

A problémákat és a rájuk adott válaszainkat hét, egymásnak megfeleltetett tematikus blokkban tárgyaljuk, így az egyes problémák és a hozzájuk tartozó javaslatok közvetlenül összeolvashatók.

I. Amit meg kell őriznünk: a magyar modell értékei

Minden reform kiindulópontja csak az lehet, ami már ma is működik és értékes. A magyar művészeti szakképzés ugyanis nemzetközi összehasonlításban is figyelemre méltó örökséget hordoz.

A jelenlegi képzési forma – amelyben egyetlen, 5 éves íven, egyetlen intézményben, párhuzamosan zajlik a közismereti érettségire és az intenzív szakmai-művészeti képzésre való felkészítés – nemzetközi összehasonlításban ritkának számít. A legtöbb fejlett oktatási rendszerben (Egyesült Királyság, Németország, Franciaország) az akadémiai és a szakmai út élesen elválik egymástól; hasonló, szorosan integrált modellt inkább csak elszigetelt, elit tehetségprogramok képviselnek (például Szingapúrban vagy egyes amerikai specializált középiskolákban).

Ez a sajátosság egy hosszabb, egyedülálló magyar tanulási útvonal szerves része. A hazai rendszer az egyetlen a fejlett oktatási rendszerek között, amely az Alapfokú Művészeti Iskolák (AMI) több mint 700 intézményből álló, országos hálózatával már kisgyermekkorától kezdve, normatív állami finanszírozással biztosítja a művészeti tehetséggondozás első lépcsőfokát, különösen erős, tudatos hátránykompenzáló szereppel a periférikus régiókban. Az AMI-hálózat, majd az arra épülő középfokú szakgimnáziumi és technikumi képzés, végül a művészeti felsőoktatás így egy folytonos, egymásra épülő tanulási utat alkot, amelyhez fogható, ilyen korán induló és ilyen hosszan tartó fejlesztési vertikum egyetlen más hazai szakterületen sincs.

Ez az útvonal jelenleg kihasználatlan lehetőséget rejt: egy átgondolt, a teljes vertikumra kiterjedő nemzeti stratégiával Magyarország reális eséllyel válhatna a régió egyik kreatívipari központjává, a kreatívipar kiemelt húzóágazati szerepéből fakadó, számottevő gazdasági haszonnal.

II. Problémák és javaslatok

1. Tananyag, szakmastruktúra és vizsgarendszer

A helyzet

A 2020-as „Szakképzés 4.0” reform a művészeti képzések sajátosságait figyelmen kívül hagyva alakította át a tantervi és vizsgakereteket.

- A technikumi oldalon a reform a kreatív ágazaton belül létrehozta a kreatív vizuális alágazatot, amely egy ernyő alá vonta a Grafikus, a Dekorátőr, a Fotográfus és a Nyomdaipari technikus szakmákat – gyökeresen eltérő kompetenciaigényű területeket. Az ágazati alapvizsgák egységesítése szakmailag értelmetlen követelményeket szül.
- Szintén a technikumi képzésben a klasszikus vizuális alapozó tantárgyak – tanulmányrajz, plasztika, színtan, művészettörténet – óraszama a korábbi töredékére esett, holott ezek biztosítják a téri absztrakciós képesség és a tervezői gondolkodás alapjait; nélkülük épp az a többletérték vész el, amelyre a versenyképességi stratégiák építenének.

- A technikumi képzés merev, központosított vizsgarendszere lexikális tudást és időkényszert követel, épp azokat a diákokat büntetve, akik vizuális és téri téren kiemelkedő tehetséget mutatnak.
- A szakgimnáziumi oldalon az egységes „Képző- és iparművészeti munkatárs” szakmamegnevezés a gyakorlatban tartalmilag üres kategória: a diákok valójában konkrét, egymástól gyökeresen eltérő szakirányokon – Festő, Szobrász, Kerámiaműves, Üvegműves, Ötvös, Textilműves, Mozgóképfotó- és animációtervező, Művészeti grafikus, Művészeti és médiafotográfus – tanulnak. Az egységes elnevezés elfedi a képzés és a munkaerőpiac közötti valós megfeleléseket.
- Mindkét képzési formában elmondható, hogy a kerettantervek és a szakmaszerkezet elavultak, nem követik a kreatívipar tényleges szakmai tagozódását és technológiai fejlődését. Új szakmák és képesítések kidolgozásához a szakmaszerkezet átfogó újragondolására lenne szükség.

Javaslataink

- Felül kell vizsgálni a kreatív ágazat és a Képző- és iparművészeti munkatárs szakmastruktúráját úgy, hogy tükrözze a tényleges szakmai tagozódást – szükség esetén önálló szakmamegnevezésekkel az egyes szakirányok (Festő, Szobrász, Kerámiaműves stb.) számára –, és korszerűbbé kell tenni a szakmajegyzéket és a szakképesítéseket, a piac új igényeit és a művészeti felsőoktatás változásait követve.
- A vizsgaremek és a portfólió jelenleg is fontos része az értékelésnek, ezt a szerepet azonban tovább kell erősíteni: a projekt- és portfólióalapú értékelést a merev teljesítménymutatókkal egyenrangú, önálló súllyal bíró elemmé kell tenni, illeszkedve a kreatív szakmák valós logikájához.
- Vissza kell állítani a technikumi alapozó vizuális stúdiumok (tanulmányrajz, plasztika, színtan, művészettörténet) óraszámát, mert ezek a szakmai fejlődés nélkülözhetetlen alapjai.
- A köznevelés minden szintjén meg kell erősíteni a vizuális kultúra és a médiaismeret tantárgyat, ki kell szabadítani a „készségtárgy” minősítésből – ez biztosítja, hogy a középfokú művészeti szakképzésbe felkészült diákok érkezzenek.

2. Finanszírozás és a képzési formák egyenlőtlenségei

A helyzet

A finanszírozási rendszer nemcsak szűkös, hanem torz ösztönzőket is teremt, és leértékeli a szakgimnáziumi utat.

- A technikumi tanulók szakképzési ösztöndíjat kapnak, a szakgimnáziumi képzésben ez nem jár. Ez a hátrányos helyzetű családok gyermekeit a technikum felé tereli, függetlenül a tehetségüktől és attól, hogy melyik forma felelne meg jobban a képességeiknek.
- A Magyar Képesítési Keretrendszerben a szakgimnáziumi végzettségek jellemzően alacsonyabb, 4-es szintbesorolást kapnak, míg a technikumiak 5-öset – annak ellenére, hogy a szakgimnázium a gyakorlatban inkább a felsőoktatás felé irányuló továbbtanulásra készít fel. Ez a besorolás alárendeli a szakgimnáziumot a technikumnak, ami nem tükrözi a tényleges pedagógiai funkciót.
- Mindezek strukturális gyökere, hogy a szakgimnázium jogi státusza kettős: miközben szakmai végzettséget adó képzést folytat, szabályozása jelentős részben a köznevelési törvény hatálya alatt maradt, míg a technikum egyértelműen a szakképzési törvény rendszerébe tartozik.
- A finanszírozási rendszer valójában nem egységesen normatív: alap- és középfokon jellemzően csak az egyházi és alapítványi fenntartású intézmények finanszírozása épül normatív alapokra, az állami (tankerületi, szakképzési centrumi) fenntartású intézmények finanszírozása ezzel szemben nem normatív – ez az elmúlt évek, korábbi kormányzati ciklusok öröksége. A szakgimnázium ráadásul a jelenlegi rendszerben nem számít szakképzésnek: korábban a Kulturális és Innovációs Minisztériumtól csak akkor kaphatott erre célzott finanszírozást, ha az intézmény technikumi képzést is folytatott (azaz többcélú volt), és a fenntartó tankerület erről külön megállapodást kötött. Ez a bizonytalan, esetleges finanszírozási háttér különösen a kis létszámú, drága anyag- és eszközigényű, speciális infrastruktúrát kívánó tradicionális szakirányokat sújtja – éppen ezért az egyházi, alapítványi és magánfenntartású intézmények tudatosan kerülnek ezeket a szakokat, és jellemzően csak az alacsonyabb finanszírozási igényű, népszerűbb képzéseket (Grafika, Fotográfia, Mozgóképek stb.) indítják el.
- Az állami fenntartású intézményeknek gyakorlatilag nincs keretük hirdetésre és marketingre, miközben a beiskolázási versenyben egyre gyakrabban jelentős marketingköltségvetéssel dolgozó piaci szereplőkkel – magán felnőttképzőkkel, fizetős tanfolyamokkal – kell versenyezniük.

Javaaslataink

- A szakgimnáziumot mint intézménytípust újra egyértelműen a szakképzés részévé kell tenni; ez a lépés a finanszírozási, ösztöndíj- és besorolási anomáliák közös, strukturális megoldása.
- Meg kell szüntetni a technikum és a szakgimnázium közötti ösztöndíj-egyenlőtlenséget.
- Felül kell vizsgálni a Magyar Képesítési Keretrendszer szintbesorolási logikáját úgy, hogy tükrözze a szakgimnázium tényleges, felsőoktatás felé irányuló pedagógiai funkcióját.
- Az állami fenntartású intézmények finanszírozását is normatív alapokra kell helyezni, megszüntetve a jelenlegi, esetleges, eseti megállapodásokon alapuló gyakorlatot, és a normatívát a szakirányok tényleges költségszerkezetéhez kell igazítani, hogy a kritikus tömeget el nem érő, de szakmailag pótolhatatlan hagyományos szakirányok is fenntarthatóvá váljanak, függetlenül a fenntartó típusától.
- Biztosítani kell az állami intézményeknek a beiskolázási kommunikációhoz szükséges minimális marketingforrást.

3. Az inkluzív oktatás feltételei

A helyzet

A művészeti intézményekben az SNI és BTMN diákok aránya a köznevelési átlagot messze meghaladja – a művészeti képzés természetes vonzást gyakorol az atipikus kognitív profilú (diszlexiás, figyelemzavaros, autizmus spektrumzavarral élő) fiatalokra. A Jaschik Álmós Szakgimnázium és Technikumban 27 aktív osztályból 20-ban van jelen fejlesztő foglalkozási igény, 61 fejlesztő csoporttal. A finanszírozás azonban ezt a valóságot nem követi.

- A BTMN tanulók után a szakképzési rendszerben semmilyen plusz normatíva nem jár. A jelenlegi szabályozás jellemzően csak a fejlesztőpedagógusi ellátást biztosítja, miközben a BTMN diákok a rendes tanórákon – a szaktantárgyi és gyakorlati foglalkozásokon – ugyanúgy folyamatos, egyéni odafigyelést és többletmunkát igényelnek a szaktanároktól. Ezt a tanórai többletterhelést a rendszer egyáltalán nem ismeri el.
- Az SNI súlyszorzók a csoportlétszámok számításánál nem érvényesülnek. A köznevelési törvény által előírt szorzók (a fogyatékoság típusától függően jellemzően 2-es vagy 3-as) elvben azt szolgálnák, hogy egy SNI tanuló a létszámszámításban több főnek számítson. A szakképzési rendszerben

azonban ez a gyakorlatban nem érvényesül: egy SNI tanulóval bővített csoport ugyanúgy a teljes, akár 16 fős keretig tölthető fel.

- Az állam a gyakorlati csoportlétszámot 16 fősre emelte, ami már önmagában túl magas – a hatékony műhelymunka 8–10 fős csoportoknál működik. A népszerűbb szakirányokon (Művészeti grafikus, Mozgóképf- és animációtervező) az iskolák ezt a keretet rutinszerűen ki is használják, ami a szaktanárok számára kezelhetetlen helyzeteket szül, különösen a magas SNI-arány mellett.

Javaslataink

- Be kell vezetni a BTMN tanulók utáni normatívát a szakképzési rendszerben, amely nemcsak a fejlesztőpedagógusi ellátást, hanem a szaktanárok tanórai többletterhelését is elismeri és kompenzálja.
- Ténylegesen érvényesíteni kell az SNI súlyszorzókat a szakképzési csoportlétszámok számításánál is.
- A gyakorlati foglalkozásokon 8–10 fős maximális csoportlétszámot kell bevezetni, a hozzá tartozó normatív eszközfinanszírozással.

4. Intézményrendszer és erőforrások

A helyzet

Az intézményrendszer szétagoltsága a szakmai tudás és a fejlesztési kapacitás szétforgácsolódásához vezet.

- **Fenntartói szétagoltság.** A művészeti szakképzés tankerületi, szakképzési centrum, egyházi és alapítványi fenntartásban egyaránt zajlik, érdemi összehangolás nélkül.
- **Többcélú intézmények térnyerése.** Számos gimnázium vagy más iskolatípus indított művészeti képzéseket – sok esetben a csökkenő tanulólétszám kompenzálására, nem szakmai meggyőződésből. Ez belső konkurenciát teremtett a klasszikus, tiszta profilú művészeti intézményeknek.
- **Tradicionális szakirányok veszélyeztetettsége.** Az Üvegműves, az Ötvös, a Kerámiaműves, a Szobrász és a Festő szakirányok kis létszámú, drága műhelyfoglalkozásokat igényelnek, amelyeket a mennyiségi logikára épülő finanszírozás szisztematikusan hátrányos helyzetbe hoz – éppen azokat a szakmákat, amelyek a magyar képző- és iparművészeti örökség hordozói.
- **Szétaprózott kapacitások.** A sok, egymással versengő intézmény között sem a humán erőforrás, sem az infrastruktúra, sem a tananyagfejlesztés nem tud kellő súlyt elérni.

Az intézmények többségében a műhelyek felszereltsége nem felel meg a kortárs szakmai elvárásoknak; az anyag- és eszközigényt sok helyen még a jogszabályban előírt minimumszinten sem szolgálják ki.

■ **Túlszabályozottság és rugalmatlanság.**

A tömegoktatásra kialakított, szétaprózott szabályozási háttér nagy igazgatási terhet ró a kis létszámú, műhelyalapú intézményekre, és nem hagy mozgásteret a helyi szakmai döntésekhez. Több helyen extrém tanulói terhelés is kialakult, egyes esetekben heti 40 tanórával.

JavaSlataink

- Felül kell vizsgálni és optimalizálni a fenntartói modellt: olyan megoldásra van szükség, amely biztosítja a tiszta profilú intézmények szakmai önállóságát, ugyanakkor lehetővé teszi az egységes szttenderdek és a koordinált fejlesztés érvényesülését.
- Tudatosan koncentrálni kell a szétforgácsolt erőforrásokat: a párhuzamos, fennmaradási kényszerből indított képzésekkel szemben a történelmi hagyományokkal rendelkező, tiszta profilú intézményeket kell megerősíteni, amelyek a szakmai tudás és a szaktanári kapacitás valódi hordozói.
- A művészeti szakképzés sajátos jellegéből fakadóan lényegesen nagyobb intézményi és igazgatói önállóságot indokolt biztosítani – a helyi tanterv és a szabadon tervezhető órakeret, a felvételi és alkalmassági eljárás, a beszerzési döntések és a státuszbetöltés terén. A döntési jogkör kiszélesítése gyorsabb, rugalmasabb reagálást tenne lehetővé a szakmai és piaci változásokra.
- Önálló, elismert és finanszírozott, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő (NOKS) munkakört – például műhelyvezetőt – kell rendszeresíteni azokban az intézményekben, ahol a veszélyes anyagokkal és eszközökkel (égetőkemence, prés gép, vegyi anyagok) folyó gyakorlati oktatás a szaktanár mellett is folyamatos szakmai felügyeletet és technikai karbantartást igényel.
- Meg kell teremteni a jogszabályi környezet koherenciáját: felül kell vizsgálni a köznevelési és a szakképzési törvény párhuzamosan, nem mindig összehangoltan alkalmazandó rendelkezéseit, csökkentve az intézményekre háruló jogértelmezési terhet.

5. A képzés és a munka világának kapcsolata

A helyzet

A rendszer egyik legsúlyosabb hiányossága, hogy a képzés elszakadt a valós piaci és felsőoktatási kimenettől.

- **A duális képzés kudarca.**

A duális modell sok szakma esetében nem működik a gyakorlatban, mert nincsenek olyan piaci partnerek, amelyek fogadni tudnának diákokat. Emiatt a szakképzési centrumok gyakran maguk hoznak létre gazdasági társaságokat a kötelezettség teljesítésére; ezek nem valós piaci körülményeket, hanem mesterségesen fenntartott, iskola által kontrollált környezetet biztosítanak, így a duális képzés eredeti célja – az iparral való valós kapcsolat – nem teljesül.

- **A szakgimnázium teljes kizártsága a duális rendszerből.**

Mivel a szakgimnázium a jelenlegi szabályozásban nem számít szakképzésnek, tanulói számára a duális képzés lehetősége eleve fel sem merül – nincs duális képzőhely, de még szervezett szakmai gyakorlat sincs, amely az iparral, a valós megbízói környezettel ismertetné meg a diákokat. Ez a szakgimnáziumi utat még a technikuminál is jobban elszakítja a munka világtól.

- **Esetleges piaci visszacsatolás.**

Az iskolák és a kreatívipari szektor közötti kapcsolat általánosságban is esetleges; a piaci visszacsatolás szinte teljesen hiányzik a képzés folyamatából, így a kimenet és a munkaerőpiaci elvárások között egyre mélyülő szakadék tátong.

- **Merev felsőoktatási átmenet.**

A jelenlegi felvételi és értékelési rendszer nem ismeri el kellő súllyal a középfokon szerzett szakmai kompetenciákat: a portfólió és a valós szakmai munka alulértékelt a továbbtanulási folyamatban.

Javaslataink

- A duális képzést valós piaci alapokra kell helyezni: ösztönözni és adókedvezményekkel támogatni kell a valódi kreatívipari vállalkozások bevonását duális képzőhelyként, a mesterséges gazdasági társaságok helyett.
- A szakgimnázium szakképzési rendszerbe való visszahelyezésével (lásd 2. pont) párhuzamosan meg kell teremteni a szakgimnáziumi tanulók számára is a szervezett szakmai gyakorlat és a duális képzés lehetőségét, hogy ők se maradjanak ki a valós piaci tapasztalatszerzésből.
- Ki kell terjeszteni a vendégelőadói és mentori kereteket, hogy a kreatívipar aktív szakemberei rendszeresen bekapcsolódhassanak az oktatásba – ez különösen fontos ott, ahol a duális képzés klasszikus formája nem életképes.

- Külön, a szakmai gyakorlatot és a portfóliót magasabb súllyal figyelembe vevő alkalmazási és minősítési utat kell kialakítani a gyakorló művészek és iparági szakemberek (festőművész, iparművész, grafikus, animátor) számára, hogy tényleges tudásuk ne vesszen el a formális pedagógiai végzettség hiánya miatt.
- Javítani kell a felsőoktatási átmenetet: a portfólió és a szakmai munka súlyát növelni kell a felvételi rendszerben. Hosszabb távon megfontolandó, hogy a művészeti felsőoktatási felvétel előfeltételeként kötelezővé tegyék egy középfokú, szakirányú végzettség megszerzését, ezzel is elismerve a középfokú képzés szakmai súlyát.

6. Az érettségi utáni középfokú képzések válsága

A helyzet

Az érettségi utáni, kétéves szakmai képzések – a rendszer gyakran legjobb szakmai eredményeit felmutató kimeneti pontjai – külön is kiemeltet érdemelnek, mert hármasszorításban vannak, és eltűnésük rendszerszintű következményekkel jár.

- A népszerűbb szakmákat (Grafikus, Mozgókép- és animációtervező, Művészeti és médiafotográfus) piaci alapú, magán felnőttképzők is elkezdtek indítani – jellemzően gyorsított, egyéves, tandíjas formában, sokszor a jogszabályi minimumot megkerülve, gyenge szakmai színvonalon, mégis komoly konkurenciaként, mert gyorsabb és kényelmesebb utat kínálnak.
- A technikumok a szakképzési ösztöndíj miatt ugyanezekben a szakmákban a szakgimnáziumoktól is elszívják a jelentkezőket.
- A felsőoktatásban folyamatosan növekszik a művészeti BA-képzések felvételi kerete, ami szintén jelentkezőket von el – annak ellenére, hogy szakmai szempontból a kétéves képzés sokaknak jobban megfelelne.

A válság tétje messze túlmutat egy-egy intézmény sorsán. Hagyományosan Magyarországon éppen az érettségi utáni képzéseken folyt a szakmák technikai, kézműves tudásának – eszközhasználat, anyagismeret, kivitelezés – átadása, nem a felsőoktatásban. A magyar felsőoktatás ebben a szektorban a művészi látásmód és az alkotói szemlélet átadását priorizálja, és technikailag eleve felkészült hallgatókat vár. Ha az érettségi utáni képzések eltűnnek, a felsőoktatás nincs felkészülve a hiány pótlására: a technikai tudásátadás rendszerszintű helye szűnik meg, aminek következményeit előbb-utóbb a teljes hazai kreatívipar megsínyli.

Javaaslataink

- Szabályozni kell a piaci alapú felnőttképzők minőségi minimum követelményeit (óraszám, tantermi jelenlét, szakmai tartalom), hogy ne kerülhessék meg versenyhátrány nélkül az intézményi képzés szakmai sztenderdjeit.
- Tudatosítani és a szabályozásban is le kell képezni a felsőoktatás és az érettségi utáni szakképzés eltérő, egymást kiegészítő szerepét a technikai tudásátadásban.
- A 2. és 5. blokk ösztöndíj- és átjárhatósági javaslatok közvetlenül enyhítik az itt leírt hármas szorítást is.

7. Rendszerszintű keret: átfogó stratégia a teljes vertikumra

A helyzet

A fenti hat problémakör közös gyökere, hogy hiányzik egy átfogó, a teljes képzési vertikumra kiterjedő nemzeti stratégia. Nincs rálátás a teljes rendszerre, nincs intézményközi koordináció és nincs rendszerszintű minősbiztosítás; minden részneheztség részben ebből a stratégiai vákuumból fakad. A stratégiaalkotást önmagában is nehezíti, hogy a területről nem állnak rendelkezésre megbízható, rendszeresen gyűjtött statisztikai adatok és mérések – sem a beiskolázási és lemorzsolódási mutatókról, sem a pályakövetésről, sem a kreatívipari munkaerőpiaci kimenetről –, így a döntéshozatal jelenleg adathiányos környezetben zajlik.

Javaaslataink

- Ki kell alakítani a terület rendszeres, megbízható statisztikai adatgyűjtését és pályakövetését – beiskolázási, lemorzsolódási és munkaerőpiaci kimeneti mutatókkal –, hogy a stratégiaalkotás és a szabályozói döntések a jövőben tényadatokon, ne becsléseken alapulhassanak.
- Ki kell dolgozni egy, az Alapfokú Művészeti Iskolák hálózatától a középfokú szakképzésen át a felsőoktatásig ívelő, koherens nemzeti stratégiát, amely összehangolja a fenntartói modelleket, védi a tiszta profilú intézményeket és a veszélyeztetett szakirányokat, és tudatosan épít a meglévő intézményi tőkére.
- A stratégia részeként át kell tekinteni az Alapfokú Művészeti Iskolák helyzetét, és meg kell erősíteni a hálózaton belül történelmileg háttérbe szorult képző- és iparművészeti ágat – mind a forrásallokációban, mind az integrációs (SNI/BTMN) feladatok személyi és szakmai támogatásában –, hiszen ez a teljes tanulási vertikum első, tehetségazonosító lépcsőfoka.
- Hosszabb távon, a fenti reformok megvalósulása után, regionális ágazati képzőközpontok létrehozására van szükség, a piaci szereplőkkel és a teljes

intézményrendszerrel – az AMI-hálózattal, a szakgimnáziumokkal és technikumokkal, valamint a művészeti felsőoktatással – együttműködve. Ezekbe a különböző oktatási szintek diákjai, hallgatói és oktatói egyaránt bejárhatnának, hogy a legfejlettebb technológiákkal és eszközökkel, valós piaci körülmények között dolgozhassanak – koncentrálva a ma szétaprózott erőforrásokat, és folyamatos kapcsolatot teremtve a képzés és a kreatívipar között.

- Szintén hosszabb távon, e stratégia mentén érdemes megfontolni a középfokú intézményrendszer AMI-mintájú átalakítását: egységes szakmai alapprogram, világosan tagolt képzési szintek és normatív, kiszámítható állami finanszírozás, amely az AMI-rendszer bizonyítottan sikeres, országosan kiterjedt modelljét a középfokú szinten is érvényesíti. A regionális képzőközpontok és ez az átalakítás együtt rajzolják ki a rendszer hosszú távú jövőképét.

III. Zárzó: meghívás a párbeszédre

A fenti problémák évek óta ismertek a szakmában, megoldásuk azonban eddig elmaradt – részben épp azért, mert hiányzott az a közös fórum, ahol az intézmények, a szakmai szervezetek, a piaci szereplők és az oktatásirányítás egy asztalhoz ülhetnek. A Jaschik Alapítvány ezt a dokumentumot nyílt vitaindítónak szánja, és kész arra, hogy platformot biztosítson ehhez a párbeszédhez.

Ennek első kézzelfogható alkalma a **P+R 2026** rendezvény, amelyet a Jaschik Alapítvány a Magyar Rajztanárok Országos Egyesületével (MROE) partnerségben szervez, és amelynek keretében kifejezetten teret adunk az itt felvázolt kérdések közös megvitatásának. Hívunk és várunk minden érintettet: a hazai művészeti szakképzés és a rá épülő kreatívipar jövője közös ügyünk, amelyet csak együtt gondolhatunk újra.

Budapest, 2026. július

A Jaschik Alapítvány nevében:

Ámon György kuratóriumi elnök és Balogh Attila kuratóriumi alelnök

